

**YUNFEI DU, HAMMAD RAUF KHAN.
DATA SCIENCE FOR LIBRARIANS
LIBRARIES UNLIMITED, 2020.**

Knjigu *Data Science for Librarians*, 2020. godine izdala je kuća Bloomsbury Publishing, a autori su Yunfei Du i Hammad Rauf Khan. Ona predstavlja važan resurs za razumijevanje uloge knjižničara u kontekstu velikih podataka. Y. Du je profesor bibliotekarske znanosti i prodekan na Sveučilištu Sjeverni Texas, a R. Khan je doktorand i nastavni suradnik na istom sveučilištu, s iskustvom rada u javnim i akademskim knjižnicama.

Kroz 12 poglavlja u kojima autori neprestano ponavljaju ključne koncepte iz podatkovne znanosti, knjiga pristupa ključnim konceptima, izazovima i vrijednostima vezanim za upravljanje podacima, pružajući čitateljima sveobuhvatan pregled načina na koji se ta tradicionalna uloga razvija u modernom tehnološkom okruženju.

Knjiga je organizirana oko niza ključnih tema koje uključuju otvorene podatke, značajke i vrijednost velikih podataka (engl. *Big data*), izazove povezane s velikim podacima i važnost sigurnosti podataka. Rječnik pojmova na kraju knjige može poslužiti kao vrijedan izvor ključnih pojmova za područje podatkovnih znanosti, te je, kao i cijela knjiga, odličan početak za knjižničare za upoznavanje s podatkovnom znanošću općenito.

Svaki od segmenata pomno je razrađen, pružajući čitateljima temeljito razumijevanje te stvarajući snažan temelj za daljnje istraživanje. Knjiga posebno ističe važnost podatkovne pismenosti u 21. stoljeću, tvrdeći da većina odluka postaje vođena podacima. Taj naglasak na podatkovne pismenosti i na ulogu knjižničara u njezinom razvijanju predstavlja ključni dio knjige.

Argumentacije autora počivaju na hijerarhiji modela DIKW, iz čega proizlazi stav da je znanost o podacima postala nova disciplina, baš kao što je informacijska pismenost bila relevantna u 20. stoljeću. U svojoj biti znanost o podacima posvećena je izvlačenju vrijednih uvida iz podataka, čime se omogućuje donošenje temeljenih odluka. S obzirom na rastući trend potrebe za znanosti o podacima u svim područjima, autori naglašavaju koliko je važno da knjižničari razviju interes prema programskoj logici i izgradnji baza podataka.

Nadalje autori se usmjeravaju na područje podatkovnog knjižničarstva, ističući kako je ta disciplina proizašla iz društvenih znanosti i kako su se knjižničari prilagodili kako bi stekli jedinstvene vještine poput razumijevanja velike i raznolike

količine podataka, mapiranja pejzaža znanja i prezentacije podataka u pristupačnim formatima.

Du i Khan usmjeravaju se na ulogu akademskih knjižnica u proširenju informacijske pismenosti na podatkovnu pismenost. To uključuje i pružanje podrške tijekom cijelog životnog ciklusa podataka. Autori također ističu kako su vještine knjižničara u podatkovnoj znanosti korisne u navigaciji kroz poplavu podataka i kako one mijenjaju percepciju akademskih i znanstvenih knjižničara – s mjesta pružatelja usluga na mjesto vrijednih suistraživača u znanstvenim projektima.

Knjiga detaljno istražuje kako su akademske knjižnice pod pritiskom da pokažu svoj pozitivan utjecaj na uspjeh studenata te sada nude vrijedne programe za edukaciju studenata i nastavnog osoblja o podatkovnoj pismenosti i otvorenim resursima podataka. Također naglašavaju ulogu knjižničara u procesu istraživanja, od savjeta o izboru odgovarajućih licenci za ponovnu upotrebu, do najbolje dugoročnog čuvanja i dodjelu digitalnog identifikatora objekta (DOI) u suradnji s trenutnim praksama intelektualnih prava.

U pristupu obrazovanju za podatkovno knjižničarstvo knjiga analizira kako se sveučilišni programi bibliotekarstva i informacijskih znanosti počinju prilagođavati kako bi educirali buduće knjižničare potrebnim vještinama.

Du i Khan također obrađuju pitanja upravljanja podacima, katalogizacije podataka, vizualizacije podataka, analize podataka i kritičke uloge knjižničara u definiranju discipline podatkovne znanosti.

Knjiga *Data Science for Librarians* djeluje kao koristan i sveobuhvatan izvor informacija za one koji su zainteresirani za upotrebu i razumijevanje velikih podataka u kontekstu knjižničarstva. Međutim treba naglasiti da autori uglavnom govore o situaciji u SAD-u u pogledu tamošnjeg obrazovanja i organizacije rada knjižničara, te se njezin fokus može činiti suženim za čitatelje koji traže općenitu perspektivu podatkovne znanosti.

Također, unatoč naglasku na važnosti podatkovne pismenosti, knjiga ne daje dovoljno praktičnih savjeta za poboljšanje tih vještina, osim naglašavanja koje bi postojeće vještine knjižničar trebao usavršiti kako bi se mogao klasificirati kao knjižničar podatkovnih znanosti. Ujedno se iz knjige vidi fokus na akademske i znanstvene knjižnice kao mjesta primarne potrebe za tim tipom vještina knjižničara, tek malim dijelom ukazujući, ponovno iz američke perspektive, na potencijale koje te vještine nude knjižničarima narodnih ili specijalnih knjižnica. Ipak Du i Khan nude važan doprinos našem razumijevanju te brzorastuće discipline i njezinom utjecaju na knjižničarstvo. Njihova knjiga zaslužuje pažljivo čitanje svih koji se bave pitanjima informacijske znanosti u doba velikih podataka i svih knjižničara visokoškolskih i znanstvenih knjižnica.

Maja Hoić
maja.hoić@gmail.com